

Svar på Anniina Kostilainens och 22 andra ledamöters motion om att förbättra kvaliteten på daghemsmaten

VD/839/00.02.00.03/2017
KN/EL-H/HP/ET/TE/SA-V/OK/NJ/AP

Anniina Kostilainen och 22 andra ledamöter har lämnat in en motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Finland har betydligt striktare kvalitetskrav för odlingen av mat än vad man har i de flesta andra jordbruksländer. Trots detta är andelen mat med finländskt ursprung endast 57 % vid daghemmen i Vanda. Den måltid som serveras vid daghemmet är mycket viktig med tanke på barnens uppväxt och utveckling och för många barn är det den enda ordentliga måltiden under dagen. Kostens kvalitet påverkar inte bara växandet, utan också hjärnans, nervsystemets och matsmältningsorganens utveckling. Kosten har stor betydelse även för lärandet och koncentrationsförmågan.

Vi föreslår att andelen finländska råvaror i daghemsmaten stegvis ökas till 75 procent fram till slutet av 2018. Vi föreslår också att man kontinuerligt strävar efter att öka andelen eko- och närmät i barnens kost.”

Stadsfullmäktige 23.1.2017 § 16

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända det till stadsstyrelsen för beredning.

Bildningsväsendets verksamhetsområde och upphandlingscentralens inköpsenhet konstaterar som sitt svar följande:

Av Vanda stads daghemsmåltidsservice producerar Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy (senare i texten Vantti) 89 % och resterande 11 % köps av externa serviceproducenter.

I måltiderna som Vantti producerar för daghemmen är andelen mat med finländskt ursprung för tillfället ovan nämnda 57 %. I övriga serviceproducenters daghemsmåltider varierar andelen mellan 72–75 %. Därmed är andelen mat med finländskt ursprung i Vandadaghemmens måltider 59 %.

Att höja på andelen i Vanttis måltidsservice är en utmaning, eftersom det skulle betyda att alla livsmedel och råvaror som för tillfället köps från övriga Norden och Europa i stället borde köpas från Finland. Detta är likväl inte möjligt i praktiken, eftersom Vantti som Vanda stads dotterbolag i enlighet med lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) är en upphandlande enhet och därmed måste konkurrensutsätta livsmedelsupphandlingarna i enlighet med upphandlingslagen. Vid konkurrensutsättning av offentliga upphandlingar kan det inte ställas krav på att livsmedlen ska ha ett inhemskt ursprung, eftersom ett dylikt krav strider mot Europeiska unionens gemenskapsbestämmelser gällande fri rörlighet av gods och är därmed ett diskriminerande urvalskriterium. I konkurrensutsättningarna betonas förvisso förhållandet mellan pris och kvalitet, nyttighet, produktsäkerhet samt egenskaper beträffande ursprungsland och produktens spårbarhet.

Andelen ekologiska produkter i daghemsmåltiderna är 2 % dvs. som frukost serveras ekologisk gröt tre gånger i veckan.

Inköpsmängderna av råvaror till daghemsmåltiderna i Vanda stad är så stora, att endast ett fåtal ekologiska produkter finns till buds för kontinuerlig användning i alla daghem året om. Tillgången på ekologiska spannmålsprodukter och ekologisk pasta är god. Till exempel mjölk, kål och morötter är också produkter som kunde vara lätta att få som ekologiska. Man måste komma ihåg att ekologiska rotfrukter också orsakar mer arbete, eftersom de inte finns att få som skalade och färdigstyckade. En grov bedömning av de ekologiska produkternas pris effekt är + 5–35 cent/portion eller måltid beroende på produkten.

Stadsstyrelsen 20.3.2017 § 16

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Anniina Kostilainen och de 22 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Protokollet justeras och godkänns för denna paragrafs omgående under sammanträdet.

Beslut:

Stadsstyrelsen beslutade enhälligt att återremittera ärendet för beredning.

Bildningsväsendets verksamhetsområde och upphandlingscentralens inköpsenhet konstaterar som sitt svar följande:

Lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2017) möjliggör beaktande av miljöaspekter och aspekter för socialt ansvar i upphandlingarna. Huvudsakliga metoder är miljömärken och -system samt ansvarsfull produktion bl.a. upphandling av rättvisemärkta produkter. Inom stadens upphandlingar utförs konkret arbete på kontinuerlig basis för att miljöaspekter och aspekter för socialt ansvar ska tas i beaktande.

Jord- och skogsbruksministeriet och Motivias projektservice har i samarbete med de upphandlande enheterna, producenterna och sakkunniga utarbetat utomordentliga anvisningar och kriterier för upphandling av livsmedel och måltidsservice. Vandas upphandlings- och ansvarssakkunniga har deltagit i utarbetandet av ovan nämnda anvisningar och kriterier. Dessa anvisningar och kriterier används vid upphandlingen av måltidsservice och livsmedel i Vanda stad.

Vanda stad är en Rättvis stad och har därmed förbundit sig att främja andelen och synligheten av rättvisemärkta produkter i stadens upphandlingar. För att få titeln Rättvis stad måste fem villkor uppfyllas: 1. staden använder rättvisemärkta produkter, 2. i staden fungerar en understödsgrupp, 3. det finns produkter i lokala affärer och kaféer, 4. rättvisemärkta produkter används inom kommunen t.ex. i församlingar och företag samt 5. staden informerar och deltar. Titeln Rättvis stad omfattar inte främjande av användningen av inhemska produkter.

Staden har inom ramen för nuvarande anslag lyckats upphandla mångsidig mat av god kvalitet bl.a. finns det alltid ett vegetariskt alternativ och för tillfället pågår ett försök med veganmat i några grundskolor.

Det måste ändå konstateras att det är omöjligt att öka graden av inhemska produkter eller andelen ekologiska eller närproducerade produkter med nuvarande enhetskostnader, med undantag av enstaka produkter såsom ekologisk surmjölk eller fil.

Med den nuvarande budgetramen är det inte möjligt att öka andelen måltidsservice, därmed måste ett förslag om ökning av ramen göras till fullmäktige. Att öka andelen inhemska produkter (57 -> 75%) samt andelen ekologiska råvaror höjer kostnadsnivån, vilket inte har beaktats i ramförslaget 2018.

Den beräknade prisseffekten är 5–35 cent per måltid. Inom småbarnspedagogiken serveras måltider för 10 030 barn (frukost, lunch, mellanmål) 225 verksamhetsdagar per år. För småbarnspedagogikens del är prisseffekten uppskattningsvis 338 512,5 euro – 2 369 587,5 euro på årsnivå.

Inom den grundläggande utbildningen serveras lunch för 22 226 barn 190 verksamhetsdagar per år. För den grundläggande utbildningens del är prisseffekten uppskattningsvis 211 147 euro – 1 478 029 euro på årsnivå.

För exaktare fastställande av prisseffekterna måste en produktspecifik marknadsutredning göras med avtalsparterna. Staden har kunnandet och beredskapen att upphandla inhemska, ekologiska och rättvisemärkta produkter.

Stadsstyrelsen 12.6.2017 § 12

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Anniina Kostilainen och de 22 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 28.8.2017 § 8**Stadsstyrelsens förslag:**

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Anniina Kostilainens och 22 andra ledamöters motion om att förbättra kvaliteten på daghemsmaten

Anvisning för sökande av ändring:

4.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Ekonomi- och förvaltningsdirektör Eila Tanninen, tfn 09 8392 2913, [fornamn.efternamn\[at\]vanda.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vanda.fi)